HET PAROOL
23 maart 2022

De Duitser Thomas Hoepker fotografeerde in de jaren zestig regelmatig bokser Muhammad Ali. Foto's uit die tijd en ander werk van Hoepker zijn te zien op de tentoonstelling *The Way It Was* in galerie Bildhalle in Zuid.

→ Deze iconische foto, genomen op 11 september 2001 in Brooklyn, is niet te zien op de tentoonstelling in de Bildhalle. 'Die kent iedereen toch al.'
FOTO'S THOMAS HOEPKER

→ Copacabana, Rio de Janeiro, 1968.

Tentoonstelling Portretten van Ali en ander werk van Duitse fotograaf

'Muhammad Ali was een man van buien'

Peter van Brummelen
AMSTERDAM

Op de Olympische Spelen van 1960 in Rome zag hij hem voor het eerst. Thomas Hoepker was er als fotograaf van het weekblad *Münchner Illustrierte* en was meteen geboeid door de Amerikaanse bokser die toen nog door het leven ging als Cassius Clay. Halverwege de jaren zestig – Clay noemde zich inmiddels Muhammad Ali en Hoepker werkte voor het blad *Stern* – werkten de twee regelmatig samen.

Hoepker fotografeerde Ali in Londen, maar vooral in Chicago, waar hij twee weken met de zwaargewicht optrok. Aan de wanden van galerie Bildhalle aan de Willemsparkweg, een van de twee Amsterdamse filialen van de gelijknamige galerie in het Zwitserse Zürich, hangen foto's die hij toen maakte. Soms zien we een ingetogen Ali, op andere foto's knalt zijn uitbundigheid je recht in het gezicht.

Alles voor het imago

Muhammad Ali was een man van buien, zegt Hoepker, die voor de tentoonstelling is overgekomen naar Amsterdam. "Ali kon heel vriendelijk en innemend zijn, maar ook moeilijk. De ene dag was hij heel coöperatief, de andere dag kwam hij niet eens opdagen voor een afspraak."

Praten met de 85-jarige Hoepker gaat met de nodige omwegen. Hij heeft altheimers en spreekt moeizaam. En hoewel hij al sinds de jaren zeventig af en aan in New York woont, vraagt hij of het interview in het Duits kan. Zijn Engels is wat roestig *lately*. Zijn geheugen laat hem de laatste tijd ook vaak in de steek, maar aan zijn zijde zit echtgenote Christine Kruchen, die alles weet. Zo gauw zijn aanzienlijk jongere vrouw het woord overneemt, knikt Hoepker telkens instemmend.

Muhammad Ali, ook bekend als *The Greatest*, was een man die erg met zijn imago bezig was. Hoe was dat voor Hoepker? Die had daar veel profijt van, zegt hij. Hij wijst naar een inmiddels klassieke foto waarop Ali met ontbloot bovenlijf omhoog springt, de skyline van Chicago op de achtergrond. "Dat was helemaal zijn idee. Ik hoefde alleen maar af te drukken."

Tweede vaderland

Zelf heeft Thomas Hoepker niets met boksen, noóit gehad ook. Het was vooral de persoon Muhammad Ali die hem interesseerde, niet zozeer de sportman. "Maar ik heb Thomas één keer zien boksen," lacht Kruchen. "We waren in het Muhammad Ali Centre in Louisville – echt een aanraader, trouwens – waar je allemaal interactieve installaties hebt. Ineens zag ik mijn man staan vechten met het silhouet van Ali."

Hoepker heeft op bij de herinnering en slaat zittend heel voorzichtigjes aan het schaduwboksen.

Op de tentoonstelling *The Way It Was* ligt de nadruk op de foto's die Thomas Hoepker maakte van Ali, maar er is veel meer te zien. Indrukwekkend is vooral het werk dat hij maakte in de Verenigde Staten, het tweede vaderland van de in München geboren fotograaf. Hij had er al veel gereisd en gewerkt toen hij zich in 1976 in New York vestigde.

→ Over deze beroemde foto van Ali: 'Dat was helemaal zijn idee. Ik hoefde alleen maar af te drukken.'

Opvallend genoeg had hij daarvoor jaren in de DDR gewoond. "Daar werkte hij ook voor *Stern*," zegt Kruchen. "Toen ze hem vroegen waar hij na Oost-Berlijn naartoe wilde, zei hij meteen: Amerika. Het contrast kon niet groter zijn. In Berlijn woonde hij in zo'n typische DDR-flat. Hij wist dat hij werd afgeluisterd. Als er iets belangrijks te bespreken was, zette hij de muziek hard – precies zoals in speelfilms."

Met een Mercedes met diplomatiek West-Duits kenteken kon hij ongemoeid rondreizen in de DDR. Vanzelfsprekend werd hij wel in de gaten gehouden. "Ik heb later mijn Stasi-dossier ingezien, ze wisten alles."

Op tafel ligt tijdens het interview een camera, een handzaam model. Nooit gaat Hoepker de deur uit zonder fototoestel. We kijken wat hij vandaag zoal in Amsterdam heeft gefotografeerd. We zien foto's van de fietsen voor Centraal Station en van een brutale reiger die zich vanochtend op een terrasje op het ontbijt van de Hoepkertjes stortte. Kruchen: "Nu staan die foto's nog op zijn camera's, maar grote kans dat hij ze later verwijdert. Hij is heel streng."

De overstap naar de digitale fotografie maakte de veteraan moeiteloos. "Thomas is altijd geïnteresseerd geweest in nieuwe, technische ontwikkelingen. Met kleurenfotografie heeft hij het aanvankelijk wel moeilijk gehad. Hij vroleend aan de vraag daarnaar, maar had lang ook altijd nog een camera met een zwart-witfilm bij zich. Later heeft hij, anders dan veel generatiegenoten, kleur echt omarmd."

'De ene dag was Ali heel coöperatief, de andere dag kwam hij niet eens opdagen'

9/11

Hoepkers foto's van Ali zijn klassiekers, maar echt bekend is de foto die hij op 11 september 2001 maakte in New York: in een park in Brooklyn lijkt een groepje mensen gezellig te zitten kuieren terwijl op de achtergrond aan de andere kant van het water Manhattan in brand staat. Iconisch is een term die nogal snel valt als het om fotografie gaat, maar bij deze foto is hij passend.

Opvallend genoeg ontbreekt hij op de tentoonstelling in de Bildhalle. "Die kent iedereen toch al," zeggen Hoepker en Kruchen zo ongevoer tegelijk. In welke krant of welk tijdschrift werd de foto indertijd voor het eerst gepubliceerd? Ze weten het niet. Zij: "Maar Thomas had in 2006 een grote overzichtstentoonstelling in het Münchner Stadtmuseum en de curator stond erop dat de 9/11-foto op de cover van de catalogus kwam. Pas daarna is hij zo bekend geworden."

Thomas Hoepker: The Way It Was, Bildhalle, Willemsparkweg 134h, t/m 28/5. Op NPO 2 is 28/3 om 22.20 uur over Muhammad Ali de documentaire The Greatest: Round One (1942-1964) te zien.